

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre	12 korona
Félévre	6 korona
Negyedévre	3 korona
Egyes szám ára	12 fillér.

Megjelenik vasárnap és csütörtök reggel.

HATÁRŐR

= UJVIDÉK, 1909. =
augusztus 26. csütörtök

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Ujvidék, Petőfi-utca 47. szám.,
ahová a lap szellemi s anyagi részét
illető közlemények intézendők,
ilyen közleményeket és megkereséseket
lapunk nyomdája is elfogad.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA.

Lapvezér: Teleki Arvéd gróf.

Nemzeti szervezkedés.

Egyik napilap szenzációs leleplezést hozott a napokban arról az aknamunkáról, amelyet Kristóffyék a koalíció ellen kifejtettek. Felhívást intéztek az ország népéhez, hogy a választásokkor olvassák a koalíciós népbolondítók fejére bűnlajstromukat és ne mandátumot, hanem rugást adjanak nekik. Az urat az urak válasszák meg — mondja tovább a közvetlen hangon megfogalmazott proklamáció. Az uri osztály érdeke, hogy ennek az országnak minden terhe a nép vállait nyomja. A manifesztum ezen kívül még azt is elárulja, hogy az őszszel lesznek a választások, amelyre sietve szervezkedjék a magyar földműves nép. Ez az ocsmány szennyirat csakugyan a Kristóffyék kezére vall. Hogy a mostani pártok gyűlölt uralmát aláássa, osztályharca izgat és a parasztot akarja szembeállítani az urakkal. A paraszt -- hirdeti -- ne segítse az urat, mert az mindig az ő érdekei ellen dolgozik.

Talán felesleges is bővebben foglalkozni ezzel az irással. Hiszen nem kell arra külön rámutatni, hogy az országnak nincs és nem volt egyetlen pártja sem, amely annyira istápolta volna mindig a nép érdekeit, mint épen a függetlenségi és negyvennyolcas párt. A függetlenségi pártot minden tradíciója a néphez köti. Mindig a liberálismust, a nép érdekeinek felkarolását, panaszainak meghallgatását hirdette és egész multjában mindig a népre támaszkodott.

Emlékezzünk csak vissza, a szabadelvű párt többségét a mágnások, nagybirtokosok és a perifériáról bekerült emberek adták mindig, míg velük szemben a függetlenségi párt tagjait az ország földműves népe küldte a törvényhozás termébe. A függetlenségi pártot a szabadelvűekkel vívott nagy harcában is épen az vitte diadalra, hogy a függetlenségi párt a nemzet igaz akaratát tolmácsolta, védelmezte és amikor kenyértörésre került a dolog, fényesen be is igazolódott ez, mert a választók a függetlenségi pártot adták óriási többséget. Tévedés azt hinni, hogy a választásoknak ez az eredménye — amely egyszersmind a szabadelvűpárt teljes elseprését jelentette — csak egy véletlennek köszönhető, csak a körülmények kedvező összetalálkozásán mulott. Meg vagyunk róla győződve, hogy

a szabadelvű pártra a végítélet már korábban is elkövetkezett volna, ha nem áll rendelkezésükre a választások vezetésénél az egész hivatalos apparátus, amelylyel könnyen presszionálhatták a választókat. Tisza István volt az első, aki a saját igazságába vetett fanatikus hittel könnyelműen erélytelenül vezette a választásokat és a nemzeti akarat, nem békóba verten, hanem szabadon nyilatkozhatott meg, a legteljesebb igazságot szolgáltatva a függetlenségi pártnak és a legékezzelőbban dokumentálva, hogy mindig mellette is volt egész szívvel-lélekkel.

Ezt a pártot akarja most Kristóffy tönkretenni, a népre apellálva, ezt a pártot szeretné megsemmisíteni a nép szavával? Rövidlátó, oktalan számítás, amelyre Kristóffy ur nem azt a választ fogja nyerni, amelyet szeretne. A darabontok machinációinak nem ült fel az ország akkor sem, amikor a hatalom minden eszközével akarták az ellenállók letörni és az ígéretek pazar tömegével próbálták a gyengéket táborukba csalogatni. A darabontok nem kaptak egyetlen valamirevaló embert, aki szolgálatukba állott volna. Csufos kudarc volt minden erőlködésük, végre is szégyenszemre kellett elkullogniok, hogy helyet adjanak a nemzet igazi vezéreinek. Micsoda joga merik remélni, hogy most eltántorítják a népet a nemzet vezéreitől, akik rövid kormányzásuk alatt számtalan bizonyítékot tettek arról, hogy őszinte, igaz barátai és képviselői a népnek, a nemzet akaratának. Még élénken él emlékezetünkben Sztéryni államtitkárnak Brassóban mondott programbeszéde, amely részletes képét adta a kormány egész tevékenységének és számok, tények megdönthetetlen igazságával bizonyította, hogy ez a kormány munkásabb volt valamennyi elődjénél és többet tett a nép érdekében három év alatt, mint azelőtt tettek harminc esztendő alatt. Ennek a kormánynak nagy, elévülhetetlen érdemeit Kristóffyék semmiféle alattomos támadással nem fogják elvitatni. Igazán kár az erőlködésért, sokkal jobban tennék, ha hű, céltalan kísérletezések helyett most már végleg visszavonulnának a feledés jótékony homályába és nagyhangú agitációs kiruccanások helyett vezekelnék bűneiket, amiket a nemzet ellen elkövettek.

A hazug, szemérmetlen manifesztációnak mégis van egy tanulsága. Ez a

tanulság pedig az, hogy a mi ellenségeink a sötétben serényen dolgoznak ellenünk. Darabontok, nemzetiségiek, ó-szabadelvűek igyekeznek hangulatot támasztani a nemzet vezérei ellen. Látjuk most az orvoskongresszus alkalmából is, hogy minő lázas munka folyik ellenünk. Erre pedig a felelet a viszontszervezkedés. Tömöríteni, szervezkedni kell nekünk is, hogy végleg letörjük ezt a bandát, amely galád népbolondítással, ocsmány hazudozással akar ellenségeket nevelni velünk szemben itt, az ország határain belül és künn, a művelt külföldön.

Ujvidéki orvosok az orvoskongresszuson.

A nemzetközi orvoskongresszuson több ujvidéki orvos is részt vesz. Eddig a város képviselőjében hivatalból tagul jelentkezett Koda Sándor dr., míg a magánorvosok közül Wagner Mihály dr., Szvinjarev dr., Stojakovič Jesta dr. fognak résztvenni. Sőt nagy örömmünkre szolgál konstatálhatni azt, hogy egyik ujvidéki orvos, Koda Sándor dr. városi kerületi orvos az orvoskongresszuson előadást is fog tartani, amelyen be fogja mutatni azt a kiválóan alkalmas és célszerű rögzítő készüléket, melyet különösen boncolások alkalmával használhatnak nagy eredménnyel az orvosok. Tudniillik a koponyanyitáshoz teljesen feleslegessé teszi a segédkezelést, hanem a készülék segítségével egyedül is elvégezheti.

Dr. Koda „fejrögzítő“-je a hivatalos orvosok egy égető szükségletének tesz eleget. A legkülönbözőbb helyen és körülmények között, a szabad ég alatt a pusztai földön vagy sokszor rozoga padon, minden segítség nélkül vagy legjobb esetben a környezetből vett többet ártó mint használó segédlettel végzett hivatalos boncolásoknál leginkább annak érzik hiányát, hogy nincs, ki a fejet szabályszerűen rögzítse, anélkül hogy önmagában kárt ne tegyen, az ide-oda mozgó koponyáról lecsuszó fűrészfogakkal.

Ezen a hiányon segíteni hivatott Dr. Koda fejrögzítője melynek használatánál a segédlet szükségtelen, a sérülés ki van zárva. A készülék 4 darab végein kihégyezett acélrudacsokból, két fogantyúból és egy kulcsból áll; használaton kívül, illetve széjjelszedve igen csekély helyet foglal el.

Használatkor a négy acélrész keretté állítandó össze, amikor is a simán átlukasztott lapos acélrészeket reáhuzzuk a gömbölyített hengerrészekre és utána a lapos acélrészeket anyacsavarokkal rögzítjük a sima hengereken. Kicsiny vagy gyermekfejnél a lapos részek

BOGDÁNY és **TÁRSA**

Budapest,
VI. Dalmok-utca 12. sz.
Telefon 988.

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezeték, csatornázás és világítás berendező vállalat.

Ujvidék, Tökölly Imre-utca 11. Telefon 219.

belső átlukasztott részeit, nagyobb fejnél a külsőket használjuk; a lapos és kissé görbült acélrészek érdes felülete mindig befelé — a fej felé — nézzen. Ezen így összeállított keret a fejre illesztve a kulcs segítségével, — mely a sima hengerrészen levő vastagodott vég nyílásaiba pontosan beleillik — erősen összehuzatik és a fejen rögzítetik. Most a keretben fixált koponyát egy erősebb rántással a faalapzatra — ha márvány- vagy pléhasztalon dolgozunk, egy alá helyezett deszkára — ráejtjük, amikor is a keretrészek kihagyott végei a fába furódva a koponyát mozdatlanul rögzítik.

Ha most a boncoló a készülék feléje fordított hegyeit a fogantyúval beborítja, elkerüli egyrészt azt, hogy a feléje eső hegyes részek megsértsék, más részről biztos támpontja van hal keze számára; jobb kezével nyugodtan és biztosan vezetheti a fűrész, miközben a keret szélei maguk jelölik meg az utat a fűrésznek. A fej a kerettel együtt jobbra-balra fordítható s így egymásután kerülnek a fűrész alá a koponya különböző oldalai; a koponya pár perc múlva simán, egyenletesen a boncolóra veszedelmes sarkok és szilánkok nélkül meg van nyitva. Bármely fűrész használható, de lapfűrész előnyösebb.

A második fogantyú tartalékfogantyú ugyan, de különösen óvatos boncolók arra is használhatják, hogy azzal valamely segéd — ami azonban teljesen felesleges — még jobban fixálhassa a koponyát.

HIREK.

Személyi hír. Dr. Balla Aladár főispán e hó 24-én a d. u. gyorsvonattal *Kolló Lajos* orsz. képviselő, a „Magyarország” főszerkesztője névnapra üdvözlésére Kiskunfélegyházára utazott. A kitűnő államférfi és ragyogó tollu publicista névnapja alkalmából itt találkozott tegnap parlamentünk és az orsz. függetlenség

párt nevesebb vezérférfiai — köztük Justh Gyula, gróf Batthyány Tivadar s politikusainak ezen első találkaja a politikai szünetben, alkalmul szolgált egyszersmind a legvitalisabb, legfontosabb politikai kérdések megbeszélésére is.

Ellenőrzési szemle. Péterváradon e hó 24-én tartatott meg a havonta szokásos ellenőrzési szemle, amelyen a polgári elnöki tisztelet Dr. Balla Aladár főispán töltötte be.

Honvédeink gyakorlaton. Az ujvidéki m. kir. honvédszászlóalj e hó 24-én indult Szabadkára az ott tartandó ezred-, majd Lugoson folytatandó dandár és hadtest-gyakorlatokra.

Királylövészet. Az idej királylövészet e hó 15., 20. és 22-én tartatott meg s ez alkalommal a lövészek rendkívül nagy és élénk részvétele mellett összesen 1525 lövés tétetett a 10 körű, 200 m. távol céllapokra. Dinyertes lón: a) találó lövésért: *Stoy V.* — királylövész — $\frac{5}{19}$, Hesz Fr. $\frac{5}{17}$, Witz F. $\frac{5}{15}$, Weichert M. $\frac{5}{10}$, id. Zambauer Ág. $\frac{4}{19}$, Lobenstein K. $\frac{4}{18}$, Emberi M. $\frac{4}{13}$, Burmann S. $\frac{4}{13}$, Tausch J. $\frac{3}{15}$, Feuchtnér (Belgrád) $\frac{3}{14}$; b) mély lövésért: *Stoy V.* — aki a Csejpek-féle alapítvány ezuttal felemelt 20 kor. aranydíját nyerte — Hesz Fr., Tausch J., Lobenstein K., Feuchtnér (Belgrád) (X), Witz F. és id. Zambauer Ág. IX-ért. — Jövő vasárnap, aug. 29-én az 5 körű, 200 m. távol rendes céllapokra lönek.

Ujvidék a polgármesterek kongresszusán. A magyar városok polgármesterei az idén *Kassán* tartják kongresszusukat. Ujvidék város képviselőjében Dr. Profuma Béla alpolgármester és Dr. Marczekovich Imre főjegyző vesznek részt.

Áthelyezett osendörtiszt. A honvédelmi miniszter Csizsár Gyula m. kir. esendörszakadost, zalaegerszegi szárnyparancsnokot hasonló minőségben *Ujvidékre* helyezte át.

Eljegyzés. Paul Keresztély polgártársunk, tvh. bizottsági tag kedves, szeretetreméltó

leányát *Jonkát* eljegyezte *Lepény Lajos* m. kir. államvasuti hivatalnok Vásárhelykutason.

Áthelyezés. Kurucz Béla járásbírósi díjnak a titeli járásbíroságtól az ujvidéki kir. törvényszékhez helyeztetett át.

Kinevezés. A földmivelésügyi miniszter Móder Dezső varjasi selyemtenyészési felügyelőt palánkai raktárfelügyelővé nevezte ki.

Báoskai zeneszerző sikere a kecskeméti országos dalünnepélyen. A kecskeméti orsz. dalünnepélyen a *második* csoport versenykara *Révfy Géza* temesvári tanár földink, Tuschell Ferenc ny. városi tanácsnokunk veje, „*Rákóczi dal*” (Szabolcska-A.) c. hatásos szerzeménye volt. A hatalmas kart 23 dalegylet adta elő s a több ezernyi főből álló közönség a dobogóra hivta Révfyt s őt lelkesen ünnepelte. A „Nagykárolyi Dalegylet” *Révfynek* A „*Grand Café-ban*” c. híres művével versenyzett s óriási sikert aratott. Gróf *Zichy Géza* és dr. *Bárczy István* székesfővárosi polgármester meleg szavakban nyilvánították elismerésüket Révfynek. Kecskeméten adta át Révfy az „Aradi MÁV Dalegylet”-nek „*Kossuth Lajos*” c. ünnepi karát, melyet az aradi Kossuth-szobor leleplezési ünnepélyére (szept. 19.) irt. A művet, szerző személyes vezetése mellett, az aradi MÁV és a budapesti „*Jesivériség*” dalegylet fogja énekelni.

Adomány. Horváth Ferenc bácsföldvári földbirtokos szép ajándékkal járul hozzá az ottani r. kath. templom restaurálásához. Ugyanis az új toronyba teljesen új harangokat a sajátjából rendelte meg a bajai harangöntőnél. A harangok, melyek közül a legnagyobb 1000 kg súlyú lesz, 2650 koronába kerülnek.

A rövid szoknya. Párisból jelentik, hogy az idej őszi divat új szenzációkat rejteget magában és jelentékeny újításokra készülődnek. Az uszályos és bő ruhák napja végkép leáldozóban van már s a rövid szoknyaviselet lesz uralkodóvá. Az új divat a *bokáig* érő szoknyát honosítja meg.

TÁRCA.

Honvédeink reflektoros lövőgyakorlata.

Fellette érdekes és egyenesen tanulságos éjjeli lövőgyakorlatot tartottak honvédeink szombatról vasárnapra virradó éjjel a bukováci határban.

Egy kép volt ez a gyakorlat a jövő háborúinak eddig ismeretlen képsorozatából. Aki végig nézte, az fogalmat alkothatott magának arról, hogy a közel jövőben az eddigittől mennyire eltérő taktikát fognak követni a hadakozó felek, mily egészen új fordulatot nyer a harcászat. Tudjuk, hogy a modern technika vívmányai, az orosz-japán háboru tanulságai az eddigi szokásokat megdöntötték, sőt egyenesen rámutattak arra, hogy a nappali támadás és előretörés céltalan, emellett rengeteg emberáldozatba kerül s hogy eredmény csakis az éjjeli harcoktól várható. Az *ismétlőpuskák*, a *gyorstűzelő ágyúk*, de különösen a *gépfegyverek* oly izonyu tűzházat produkálnak, hogy az operálás ezekkel szemben szinte lehetetlen. Ezek ellenálló képességét kell tehát valamiképpen csökkenteni, amire az újabb tapasztalatok szerint legalkalmasabb az éjjeli sötét leple, mely alatt az ellenség védőállását mégis könnyebben, kisebb veszteségekkel lehet megközelíteni. Hadvezetőségünk ezek után ily irányban iparkodik harc-képességünket módosítani. Beszerezte az éjjeli harcokhoz szükséges eszközöket s elrendelte, hogy katonaságunk ezekkel az éjjeli harcokra kiképeztesse.

Különös ambícióval és szaktudással *Kleszky Ottó* alezredes, a városunkban állomásozó 3. honvéd-zászlóalj derék parancsnoka jár elől ebben az uttörő munkában. Folytonosan ily irányban gyakorlatoztatja zászlóalját, kísérletezik, tapasztalatokat gyűjt a nehéz feladat céltudatos és eredményes megoldásához. Valóságos harcokat rögtönöz éles tölténnyel és villamos fényszórával. S kísérletezései révén oly szép eredményeket ért el, oly tökéletességre vitte, hogy a vezető körök figyelmét nemcsak magára vonta, hanem e téren tekintélynek küzdötte fel magát. Ez immáron a harmadik nagyobbserű harcászati éjjeli lövőgyakorlata, egyben az *első* ily irányu az *egész országban*.

A méltó feltűnést keltett gyakorlatra a honvédség magas vezetősége képviselőit küldötte le. Megjelent Kiss Zsigmond tábornok, Buzzó Károly vezérkari őrnagy és még néhány vezérkari főtiszt s Brabecz Gyula ezredes társaságában, hogy részt vegyen s meggyőződjék az éjjeli harcászat, egyben *Kleszky* sikeres kísérletezéseinek fontos eredményéről.

$\frac{8}{10}$ lehetett, amikor a kedvezően esendes éjszaka sötétjébe belefújtak a századok kürtösei, jelezvén a gyakorlat kezdetét. Nesztelen némaság ült az egész vidéken. Mindenki, ugy a lőállásokban elhelyezett katonaság, mint a nézőközönség meghalkítva lélekzetét, várta, leste a történéndőket. Egyszerre fojtottan tompa zakatolás vagyult elhalóan a nagy csendbe s kisvártatva a halványan csillagos égen egy vakító fénysáv villant fel. Az éjjeli vak sötétjével dacoló *villamos fénylevélő* volt.

Vibrált, remegett néhány pillanatig, mint az ember keble, mielőtt valami nagy feladatba fog. Aztán erősbödött, biztosan, fűrgén végig nyargalászott a terep szelid halmain, keresve, kutatva, mint valami vad nyomán szaglászó kopó. Fáradhatatlanul hol jobbra, hol balra fordult s bele-belenézett sugárkévéjével a pupos földhátak ásitó rejtkeibe. A merre ment, szép, ezüstszerű verőfényben mosolygott a táj. A kicsi bokrok, fák, titkolózó erdők oly kedvesen, oly álmosan mosolyogtak bele a lepke-módra billegő fény szallagjába. Aztán kopasz kötenger, mogorva sziklatömegek bámultak bele sötétben a futkározó világosságba. Így tartott ez egy jó ideig. Mindenki elbajologva és éhes kíváncsisággal kísérte, gyönyörködött a tüneményes világba.

Egyszerre megállt a világító sáv. Hosszu keresés után végre rábukkant az ellenségre. Ott vigyorgott kajánul a hegytetőn 28 szembe-futó papiros figura. Katonáink félszembe kapták őket és lőttek. Puskaropogástól lett hangos a csendes éjszaka. A szunyokáló hegyek ijedezve rivalgottak-visszhangzottak. A visító hangzavarba most belecikázott egynehány vörös szem, aztán öregesen belebőmbölt egy ütög ágyú öblös hangjával. Mintha csak erre vártak volna az ágyugerekek, a szaporaszavu *géppuskák*, ők is megszólaltak. Mint a szabadjára engedett dévaj pusztagyerekek kattogtak szünet nélkül, egyfolytában, akárcsak egy varrógép. Iszonyatos tüzerőt fejtettek ki. Most értem azt a szörnyű hatást, amelyet ezek az orosz-japán háboruban a katonákra tettek.

És folyt a harc tüzesen, szilajon. Dunán-

Rablás a
Topolyáról Sz
gyűjtőkoszját
törték s onna
és értékes tár
mozás szerint
badka-ujvidék
lyai vonalon t
ben e terület

Az óra
világon, mely
tenni, mint a
lelkek és mé
Sóhajtvá, de
legalább egy
nyakukat a
terhes iga alá
az óra“ mon
zésre jut az
panasz. Csak
került az óra
teszi első so
oly édessé a
de pontosan,
serdülő tanul
saját óráját
felkelésre int
Egy kis idő
és mindenki
megszűntnek
mily méltatl
szünetében. A
metert soksz
sem törődik
jár, vagy ké
feletti uralm
külömben ne
gyermkeivel
dóit, felléleg
szüneti nyu
be mindaddig
érdeklődéssel
lem nélkül

átról az elle
ból felelték
fényes sávba
gomolygó f
tűzelésének
célokhoz kir
bálta ki, fel
melyekben a
nagyszerűen
gomolygó fi
táblák rendr
miután az el
szott. A p
Megint esen

A fény
csapatokat,
egész sor sz
kelődött. Ar
reste, addig
az első lőár
befészkeltek
kanó céltáb
tűzeltek.

Most v
ség megszár
egy *fénysz*
a támadó es
keletkezett.
lanná tenni
keresztezi
szűnik. Va
sávját elvág
sleges csapa
hogy a néz
elérni, —

Rablás a vonaton. E hó 16-án éjjel a Topolyáról Szabadkára menő tehervonat két gyűjtőkocsiját eddig ismeretlen tettesek feltörték s onnan több száz korona értékű árut és értékes tárgyakat elloptak. Minthogy a nyomozás szerint a lopások utóbbi időben a szabadka-ujvidéki, de különösen a szabadka-topolyai vonalon történtek, a nyomozás legerősebben e területeken folyik.

Az óra mint zsarnok. Nincs hatalom a világon, mely annyira rabszolgájává képes tenni, mint az óra s nincs hatalom, mely lelkek és mértföldekben oly messze terjedne. Sőhajtva, de mégis megnyugvással, naponkint legalább egy tucatszor hajtják száz milliók nyakukat a rég megszokott s mégis mindig terhes iga alá. „Csak a szerencsésnek nem üt az óra”, mondja a közmondás és ezzel kifejezésre jut az elkerülhetlen rabszolgáság feletti panasz. Csak az szerencsés, kinek egyszer sikerült az óra rabláncai alól felszabadulni. Ez teszi első sorban nagyja és apraja részére oly édessé a szünidőt! „Hány óra édes apám, de pontosan, kérni évente százszor is a felszedülő tanuló, vagy az iskolás lány, hogy saját óráját megigazítsa, mely kora reggel felkelésre int és nemsokára az iskolába hiv. Egy kis idő óta ezek az órák letaszítottak és mindenki, aki örül, ha a zsarnokságot megszüntnek látja, örömmel fogja tapasztalni, mily méltatlanul bánnak a tanulók ezrei a szünidőben. A máskor annyira féltett chronometert sokszor fel nem huzzák és senki sem törődik azzal, ha félórával korábban jár, vagy késik. S az óráknak még a család feletti uralma is meglátszik; az anya aki külföldben nehéz szívvel végzi iskolába járó gyermekeivel szemben az órához kötött teendőit, fellélegzik s az egész családi életet a szünidői nyugalom és szabadság érzete tölti be mindaddig, míg az órára bizonyos objektív érdeklődéssel ugyan, de mégis aggasztó félelem nélkül kell tekinteni. Rossz nyelvű és

irigy emberek ezt úgy nevezik, hogy „gondtalanul élni”, azonban az életbölcsek nem lát ebben szemrehányást s a fáradva munkálkodó tudja, hogy évente néhány hétre szülsége van azért, hogy gondoktól menten élhessen, akár utazásban, akár nyugodt csendben — a test és szellem egyensúlyának megóvása végett. Nemcsak nászuton levők feledik az órát felhuzni, hanem akárhányszor megesik, hogy a komoly férfi is, kinek élete az óra legszigorubb uralma alatt, szorgos munkában telik, a szünidőben nem egyszer mosolyogni kénytelen, a miért óráját elfelejtette felhuzni. Julius elseje óta két havi fegyverszünet állott be az óra és elkecseregett ellensége a tanuló ifjúság közt. Már csak napok vannak hátra a boldog vakációból és ismét újból megkezdődik a végtelen harc. M. B.

Rablók az országúton. Dr. Török újvidéki ügyvédjelölt és Szesztrich Elek titeli postatiszt a napokban Nagybecskerekéről Titelre haladván omnibuszon, Écska közelében észrevették, hogy az országúton két erős oláh legény a földre tepert egy sváb legényt s kutatják a zsebeit. Az utasok rögtön kiugrottak a kocsiból és Szesztrich revolvert rántva, rákiáltott a rablókra, hogy ne bántsák a svábot, mert rájuk lő. Az oláh legények erre futásnak eredtek s a feljelentés alapján a csendőrség nyomozza őket.

Román buza a Bácskában. Minthogy a magyar rónaság legáldottabb vidéke, a Bácska az idén nem hozott olyan termést, hogy abból a bácskai malmok nagy üzemét és a kereskedőcégek nagy keresletét kielégíthetnék, Romániából importálnak búzát a Bácskába, annál inkább, mivel ez vámmal és minden költséggel együtt 28 koronába kerül, a magyar buza 29—30 k. tőzsdei árával szemben. Eddig 40,000 métermázsát szállítottak Pomániából, legtöbbet Szabadkára.

Gyufagyár Ujverbászon. E hó 18-án, a király születése napján vették üzembe az új-

verbászi gyufagyárat, mely alkalommal nemcsak a hivatalos közegek, hanem nagyszámú meghívottak is jelentek meg az üzembevitel ünnepélyén.

A gombosi vashíd. A baja-bátaszéki vasuti hid építését nyomon követi a gombosi dunai vasuti hid, melyre a kereskedelemügyi miniszterium már ki is írta az árlejtési hirdetményt e hó 26-ra. A hid 600 méternél hosszabb lesz, hat nyílással. A hidat 1911. évi december hó 31-én kell átadni a forgalomnak. A hid építési költségei mintegy 3 millió koronát fognak igénybe venni.

Hódit az iskolák államosítása. B. Bodrogmegeye községei rendre államosítják iskoláikat. Legújabbán Ada község határozta el iskolái- és ovodáinak államosítását s a község vezetői már tárgyalásba bocsátkoztak a tanfelügyelővel.

A baja-szabadkai vonal elsőrangusítása. A máv. igazgatósága a szabadka-bajai vonal elsőrangusítási munkálatainak hátralevő részével Nagy Szeder István és Gyugel Kálmán kiskunhalasi vállalkozókat bízta meg, akik a hátralevő munkálatokat 131,969 kor. 95 fillérért készítik el.

Szenzáció a reklámban. Szenzációs és mégis nagyon egyszerű a Lukács Vilmos reklámirodája (Budapest, V. Fürdő-utca 10.) által meghonosított új reklámmódszer. Lukács Magyarország és Ausztria több, mint 700 elsőrangu szállójában, kávéházában és vendéglőjében kibérelte mintegy 5000 illemhely ajtófényében ezen ajtók belső oldalán egy nagy belga tükrök fölött és alatt művészi kivitelű elegáns reklám-üvegtáblákat helyez el fehér keretben, amely táblák már feltűnő elhelyezéstükkel fova sem maradhatnak észrevétlenül. Ennek a szenzációs reklámnak be kell vésődnie a legjobb vásárló közönség lelkébe és emlékezetébe és ez az, amit az igazi reklámnak eredményeznie kell.

átról az ellenséges papirosapatok löállításából felelték honvédeink élénk tüzelésére. A fényes sávban egymásután rajzolódtak bele a gomolygó füstfelhők. Az ellenséges ágyuk tüzelésének jelzésére t. i. a védárkokból a célokhoz kirendelt legénység egymásután dobálta ki, fel az ég felé a puskaporos tubákat, melyekben a gyutaes meggyújtotta puskapor nagyszerűen adta vissza a tüzet okádó ágyuk gomolygó füstfelhőit. — Az ellenséges céltáblák rendre hullottak. Eközben a reflektor, miután az ellenség eltűnt, elesett, tovább csuszott. A puskaropogás egy kis időre elült. Megint csend lett.

A fénykéve nyugtalanul keresett újabb csapatokat, talált is. Valamivel lejjebb egy egész sor szürke fényben furdőző félfigura leskelődött. Amíg a fényező az ellenséget kereste, addig honvédeink az ég sötét leple alatt az első löállításból a másikba nyomultak elő, befészkeltek ott magukat és várták a felbukkanó céltáblákat. Amint ezek feltűntek, újra tüzeltek.

Most váratlan fordulat állott be. Az ellenség megszállotta terepen egyszerre felvillant egy fényező. Ez is keres, kutat és pedig a támadó csapatokat. Valóságos reflektor harc keletkezett. Egyik a másikat akarta ártalmatlanná tenni. Ismeretes, hogy ha két fényező keresztezi egymást, úgy azok hatása megszünt. Vagyis az egyik a másiknak világitó sávját elvágja. Viszont ha valamelyik az ellenséges csapatokat szembekapja, annyira vakító, hogy a nézés, célzás lehetetlen. Ezt iparkodott elérni, — kikerülni a két viaskodó reflektor.

Ezenközben az ellenség védőállását a mieink egy másik csapata a hegy tulsó oldaláról iparkodott megközelíteni, úgy segítve magán, hogy a sötétséget világitó revolverek segítségével tette áthatolhatóvá. Gyönyörű, tűzijátéknak beillő volt ezek működése. Mindenuntalan felrepült egy-egy szürkés vörösen kigyózó vonalon a revolverek rakétatölténye krbl. 200 m. magasságig, aztán fordult egyet a kigyuló hengertekeres s mint valami hulló csillag, bukó üstökös hullt alá szép lassan a fénypamat. Mint valami téli tájkép, fehér mezbe öltöztetett vidék csillogott a fényben a csendes természet halványkékesfehéren, vakítóan. Egy-egy töltény megvilágította az egész harcteret. A fellobbanó világosságot jól és ügyesen felhasználva mindannyiszor iszonyatos puskadörgés, gépfegyver kattogás hangzott fel. A jól kiképzett legénység nagyszerűen élt a kínálkozó alkalmakkal. Amint láttak valamit, lőttek s amikor az ég leskelődő sötétsége elnyelte a fénypamattal a világosságot, beszüntették a tüzelést s előretörték egyre közelebb húzódva az ellenség védőállásához.

Amíg odaát folyt a harc, addig az ezen oldalon felállított csapatok helylyel-közzel szintén előrenyomultak a holt terepen át. S amikor ezek elérték az utolsó löállást, odaát lelkes harcizaj „Rajta! Előre!”, trombita riadó, dobpergés hallatszott. Honvédeink rohamot intéztek a védőállás ellen. A szörnyű zenebonát az ágyuk bömbölése, a géppuskák vad tüzelése kísérte. Ha ezek egy-egy pillanatra elhallgattak, újra hallható a lelkes Előre!

E pillanatban elfelejtettem, hogy csak gyakorlatot nézek. Ugy éreztem, hogy itt valódi háborúról van szó. Oly iszonyu hatással volt, oly hamisítatlan a háboru zenéje. Lelkem ábrándozva csapongott. Az „Előre!”, az a hősies erő, az a lelkesedés, a régi dicsőséges csatazaj, melylyel megtelt a lég, visszavitte lelkemet abba a véres, boldog évbe, mely mint a csillag ragyog fenn az égen, fénylik, betölti a keblet biztató reménnyel. . . amikor utóljára szólt az utolsó biztatás: „Előre!”

Elmerengésemből egy közelemben álló kürtös lefuvó szózata vert fel. Egyszerre csend lett, nyomasztó csend. Vége a gyakorlatnak! Megnyugvással, szinte lelkesedéssel távoztam a próbaharcoterről egy szép, tanulságos látvány — harc emlékével meggazdagodva.

Dicséretet, elismerést érdemel Kleszky alezredes, aki oly szakavatottsággal, biztos és nagy tudással rendezte, vezette a gyakorlatot, annál is inkább, mert ő az, aki az ily irányú éjjeli harcserű lövészetben kiképzésben megelőzte szaktársait. Aki okulva az orosz-japán háboru tanulságain, a fősulyt mindenkoron a reflektoros éjjeli harcokra fektette s a „Magyar Katonai Közlöny”-ben közzétett cikkekben ismertette ezek fontosságát, nézetének, melyet az illető körök elismeréssel akceptáltak, hathatósan kifejezést adott, egyben a legénységnek ily irányban való gyakorlati kiképzését saját tapasztalatainak közreadásával megkönnyítette. — Gratulálunk! Kleszkytól még sokat várunk!

r--sz.

Nyilt-tér.

Arod verejtékével

— ne csak a kenyeredet edd, hanem légy ogész-séges is — ez volt a jelszó egykor, a mikor minden meghülést, minden rokedtséget és elnyáskodást is még izzasztó kurával és itallal kellett megszüntetni. És nyár derekán az ágyban izzadni — köszönöm! Akkor nekünk még jobb dolgunk van: mi egyszerűen Fay-féle valódi szódai ásványpasztillát veszünk, megtartunk ezzel minden kellemetlenséget és meg szabadulunk a huruttól, a nélkül, hogy igazán tudnók, hogyan történt tulajdonképpen a dolog. Egy skatulyával 1 korona 25 fillért meg lehet venni minden e szakmába vágó üzletben, de utánzatot semmi esetre se hagyjon az ember magára tukmálni.

Vezérképvislet: Ausztria-Magyarország-
ra: W. Th. Guntzert, Wien, IV. Gr. Neugasse, 17.

Felelős szerkesztő: Pap Sándor.
Laptulajdonos: Balla Árpád.
Igazgató: Zanbauer Ágoston.

Hirdetések.

Olvasd!

Olvasd!

A Hadzsits Szvetics-u. 13. és Gyik-u. 11. számú sarokházban több éven át fenálló csinosan berendezett és jóforgalmu

SZATÓCS-ÜZLET
más válalkozás miatt eladó.

Bővebb a tulajdonosnál.

Szives tudomásul.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy hosszú éveken át fenálló **fegyver-üzletemet** a temerini-utca 12. sz. házból a **Kossuth Lajos-utca 30 számú r. kat. hitközségi épületbe** helyeztem át, ahol nemcsak minden rendszerű és fajtájú **fegyvert és töltényeket**, hanem e szakba vágó mindennemű **sport-árakat** is tartok, ezenkívül pedig **javításokat** is elvállalok s azokat gyorsan és megbízhatóan végezem.

A temerini-utcában eddigelé fenállott főüzlet a műhely mellett ugyanott mint **flóküzet** továbbra is fenmarad, minek szives tudomásul vételét kérem.

Jó családból tanonc azonnal felvétetik.

Teljes tisztelettel

Burmán Sándor
fegyverműves Ujvidék.

8-12

cs. és kir. főpör aruda.

Árjegyzékek ingyen és portmentesen.

Eladó.

Két — teljesen jó állapotban levő vadász-fegyver, az egyik 14-es számú Lancaster, a másik 24-es sz. Lefaucher, a hozzá tartozó szerezvényekkel és készülékekkel együtt előnyös áron eladó.

Bővebbet nyujt Dr. Igalits Vazul ny. kir. aljárásbíró (Kossuth Lajos-utca 18. I.), ahol a vadászfegyverek meg is tekinthetők.

Matkovits

szobafestő és mázoló

Rókus

KOSSUTH LAJOS-UTCA 45. ÖRMÉNYTEPLOMHÁZ.

Szőlőtelepemet eladom.

A temerini-uton (a telepen) fekszik, közel a városhoz 3 hold, harmadik éve hogy terem, gyümölcsösrel és dinnyekerttel, 2 házzal és egy fészterrel, kemény anyagból.

Tudakozódní lehet

Ivkovics Nikolánál,
Ujvidék, Duna-utca 10.

3-5

5694. sz. tkv. 1909.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az ujvidéki kir. törvényszék, mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy *Weiner és Klauber ujvidéki cég* végrehajthatónak *Mergl József ujfutaki lakos* végrehajtást szenvedő ellen 436 kor. 06 fill. tökekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az 1881. LX. t.c. 144. §-a alapján és a 146. §-a értelmében az ujvidéki kir. tszék mint tkvi hatóság területén levő, az ujfutaki 214. szám betétben A. I. 1-2. sorsz. a. foglalt 385/2 és 386. hr. 214. ö. i. sz. ház és kertből *Mergl Józsefet* illető 1/2 részre 841 kor. 50 fillér kikiáltási árban és az ugyanezen betétben A + 1. sorsz. a. foglalt 1134. hrsz. jöszágtestből *Mergl Józsefet* illető 1/2 részre az árverés 67 kor 50 fill.-ben ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1909. augusztus hó 28. napjának d. u. 3 órakor *Ujfutak közszégházánál* megtartandó nyilvános árverésen a fent körülírt ingatlanok közül az A. I. 1-2. sorsz. ingatlan, a kikiáltási ár 1/2-én, míg az A. + 1. sorsz. alatt ingatlan a kikiáltási ár 2/3-án alul eladatni nem log.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át, vagyis 84 k. 15 f. és 6 k. 75 f. készpénzben, vagy az 1881. LX. t.c. 42 §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. nov. 1-én 3333. sz. a. k. igazságügymin. rend. 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Ujvidék, 1909. évi július hó 13-án.

Az ujvidéki kir. törvényszék, mint telek-könyvi hatóság.

Juhász,
kir. törvényszéki bíró.

Eladó

egy pár szép hintósló, 2 pár szerszám és egy alig használt finom hintó

Szalay Lajos nyugalmazott polgármesternél Ujvidéken.

IRODAI GYAKORNOK

azonnali belépésre

„HERMES“

Kereskedelmi Tudakozódához
(II. Rákóczi Fer-ut 39.)

kerestetik.

1-2

ELADÓ.

A Szabó István-féle, *alkotmány-utca 64. számú ház*, mely 5 szobából s a hozzá tartozó mellékhelyiségekből áll, valamint az új kórház átellenében levő 1. sz. *öreg telep* szabadkézből előnyös feltételek mellett eladó.

Bővebbet nyujt *Nagy Sándor* a város-házán.

Pályázati hirdetmény

Az ujvidéki ág hitv. evangélikus elemi leányiskolához kézimunka tanítónői állásra.

Az ujvidéki ág hitv. evangélikus „Tabitha” nőegylet — ezennel pályázatot hirdet az 1909/1910. tanévre fennt nevezett leányiskola I-IV. osztályaihoz kézimunka tanítónői állásra.

Tanítási idő hetenként összesen 6 óra — havi 30 kor. tiszteletdíj mellett.

Felkéretnek pályázni szándékozók, hogy folyamodványaikat alólírott Elnökséghez címezve legkésőbb augusztus hó 25-ig nyujtsák be, mert a később beérkezett pályázatok csak azon esetben vétetnek figyelembe, ha fenti határidőig nem érkeznek be megfelelő ajánlat.

Okleveles kézimunka tanítónók előnyben részesülnek.

A tanítás idejére és beosztására vonatkozó bővebb felvilágosításokat érdeklődőknek készséggel adja meg

az ujvidéki ág hitv. evangélikus „Tabitha” nőegylet.

Ujvidék, 1909. év augusztus hó 12-én.

3-3

Elnökség.

Eladó

igen kedvező feltételek mellett egy

gőzmalom

egészen új, legújabb szerkezetű motorral, közvetlen közelében a vasúti állomásnak, nagy környezettel.

Közelebbi értesüléseket **Szerb Kátyi Takarékpénztárnál** mint **szövetkezetnél, Kátyon (Magyarország)**.

3-3